GAZETA TRANSILVANIEI.

REDACȚIUNEA ȘI ADMINISTRAȚIUNEA:
BRAȘOVŬ, piața mare Nr. 22.

„GAZETA“ IESE ÎN FIECARE ḊI.

Pe unŭ anŭ 12 fior., pe șése lunĭ 6 fior., pe trei lunĭ 3 fior.
Romănia și străinătate:
Pe anŭ 40 fr., pe șése lunĭ 20 fr., pe trei lunĭ 10 francĭ.

ANULŬ L.

SĖ PRENUMERĂ:
la poște, la librării și pe la dd. corespondențĭ.

ANUNCIURILE:
O seriă garmondŭ 6 cr. și timbru de 30 cr. v. a. pentru fiecare publicare

Scrisorĭ nefrancate nu se primescŭ. — Manuscripte nu se retrămitŭ.

Nr. 178. | *Vinerĭ, 14 (26) Augustŭ.* | 1887.

Brașovŭ, 13 Augustŭ 1887.

Linia telegrafică fiindŭ întreruptă n'amŭ primitŭ erĭ nicĭ o depeșă, ca sĕ scimŭ ce se mai petrece în Bulgaria, asupra căreia suntŭ ațîntite tóte privirile.

Nu se póte nega, că fasa în care a întratŭ acuma cestiunea bulgară prin suirea pe tronŭ a prințului de Coburg inspiră cabinetelorŭ mai multe îngrijirĭ ca până acum.

De altă parte cele ce se petrecŭ în Bulgaria, enunciările principelui și ale căpeteniilorŭ bulgare, precum și atitudinea puterilorŭ față cu faptele ce se sĕvêrșescŭ oferŭ unŭ deosebitŭ interesŭ.

Fie-care se întrébă cu o dréptă curiositate, cum o sĕ se termine acéstă nouă crisă, la ce sfêrșitŭ o sĕ ajungă Bulgarii și ce resultatŭ o sĕ aibă atitudinea plină de temere și de reserve a marelorŭ puterĭ.

Se vorbea de aceea, că Anglia, Austria și Italia arŭ fi gata a recunósce pe principele. Dér sosirea lui în Têrnova și mai alesŭ intrarea lui în Sofia ne-au doveditŭ că, și décă numitele puterĭ arŭ avé dorința acésta, ele suntŭ încă departe de a o puté împlini.

Representanții acestorŭ puterĭ au absentatŭ dela primirea principelui, tocmai așa ca și representanții Rusiei, Germaniei și Franciei. Ba mai multŭ, organele oficióse ale guvernelorŭ acestorŭ state au întors'o acum pe altă córdă, dândŭ principelui de Coburg sfatulŭ sĕ părăséscă Bulgaria, după ce și-a făcutŭ plăcerea d'a se preumbla în triumfŭ prin orașele principale ale Bulgariei.

I se impută prințului Ferdinand mai cu sémă, că s'a depărtatŭ dela basele tractatului din Berlinŭ și că, urmândŭ unorŭ sfaturĭ fatale ce pare că i s'au datŭ de către nisce ómenĭ carĭ voescŭ sĕ facă imposibilă domnirea lui, a provocatŭ directŭ mânia tuturorŭ puterilorŭ. De aceste puterĭ chiar unŭ Battenberg a avutŭ respectŭ. Cum sĕ voiascŭ dér unŭ Coburg a le nesocoti?

Este clarŭ că de unŭ lucru se temŭ cabinetele, că adecă purtarea de față a prințului de Coburg va face de lipsă ca Europa sĕ intervină în Bulgaria și că astfelŭ s'ar pregăti calea ocupațiunei rusescĭ pe care tóte arŭ voi s'o împedece.

Rusia a și pusŭ cestiunea așa, încâtŭ ea numai printr'o intervențiune se póte resolva. Șirețĭ cum suntŭ însĕ diplomații din Petersburg, ei s'au adresatŭ mai ânteiu la Sultanulŭ, cerêndŭ intervențiunea lui în numele tractatului din Berlinŭ.

In ḍilele acestea se lățise în Bulgaria faima că Pórta va trimite la Sofia unŭ comisarŭ estraordinarŭ în persona lui Artin-Efendi și că acestŭ comisarŭ turcescŭ va fi acompaniatŭ de unŭ comisarŭ rusescŭ. Se înțelege că acéstă veste a trebuitŭ sĕ producă mare turburare între Bulgarĭ. Intr'aceea însĕ Pórta temporiséză ca totdéuna și nu se póte hotărî sĕ facă pasulŭ ce-lŭ cere guvernulŭ rusescŭ.

Se constată adecă, că Rusia în adevĕrŭ a somatŭ pe Pórta sĕ trimétă imediatŭ unŭ comisarŭ la Sofia. Cererea Rusiei este susținută și de Francia și se asigură, că Germania gelósă de acésta s'a apropiatŭ și ea de vederile Rusiei și stăruesce prin urmare în aceeașĭ direcțiune ca sĕ se facă ordine în Bulgaria.

Interesantŭ este, că în legătură cu probabilitatea unei intervențiunĭ a puterilorŭ s'a lățitŭ în România faima, că concentrările cele marĭ pentru manevrele din anulŭ acesta ale armatei române s'ar face mai multŭ în vederea unei eventuale ocupărĭ a Bulgariei de către trupele române la mandatulŭ puterilorŭ. Planulŭ acesta ar fi destulŭ de aventuriosŭ, pe lângă aceea că e lipsitŭ de orĭce temeiu încâtŭ privesce relațiile de până acum ale României cu Bulgaria; cu tóte acestea faima ce se lățesce despre o eventuală ocupare de către trupele române pare a prevesti în adevĕrŭ o apropiată intervenire din partea puterilorŭ.

Pentru momentŭ totulŭ atêrnă dela hotărîrile Sultanului. Rusia cere intervenirea lui și se anunță, că ea ar fi cerutŭ chiar ca sĕ se facă o ocupațiune mixtă, așa ca Rușii sĕ ocupe Bulgaria propriu ḍisă, ér Turcii Rumelia orientală.

Nu este cu neputință, ca vr'una dintre puterĭ, vrêndŭ sĕ împedece o ocupațiune rusă, sĕ se fi gânditŭ la espedientulŭ de a se trimite trupe române în Bulgaria.

Intr'aceea este multŭ comentată vorbirea ce a ținut'o metropolitulŭ Clemente principelui în Sofia. A esprimatŭ adecă metropolitulŭ Clemente speranța, că prințulŭ va conduce poporulŭ bulgarŭ pe cărarea recunoscinței față cu Rusia, căreia are sĕ-i mulțăméscă liberarea și esistența sa, și că în casulŭ acesta póte fi sigurŭ că poporulŭ se va grupa împrejurulŭ lui și va fi radimulŭ tronului lui.

Acéstă vorbire sĕ fi produsŭ nemulțămire între oficerii armatei și într'adevĕrŭ ea cuprinde o gravă amenințare la casŭ când principele ar călca pe urmele antecesorului sĕu.

Situațiunea prințului de Coburg se presentă dér pentru momentŭ astfelŭ: ca sĕ se scape teafĕrŭ, sĕu va trebui sĕ se întórcă în curêndŭ de unde a venitŭ, sĕu vrêndŭ a rĕmâné, va trebui sĕ se facă instrumentulŭ Rusiei.

Prințulŭ de Coburg în Bulgaria.

La felicitările primarului din Sofia, prințulŭ Ferdinand a rĕspunsŭ prin aceste cuvinte:

„Adêncŭ atinsŭ de primirea d-vóstre entusiastă, sunt fericitŭ că mĕ găsescŭ în mijloculŭ d-v. Rĕspunḍêndŭ la apelulŭ stăruitorŭ alŭ poporului, am socotitŭ de datoria mea a veni în acéstă țéră, a lua frênele guvernului, și a pune capĕtŭ crisei de care Bulgaria sufere de unŭ anŭ. Primirea ce întimpinŭ pretutindenĭ probéză câtŭ de multŭ aveam dreptate sĕ iau o atare hotărîre. Sperŭ că cu spiritulŭ de împăciuire, cu respectulŭ legilorŭ, cu îndeplinirea obligațiunilorŭ internaționale, mai cu sémă cu binevoitorulŭ concursŭ alŭ Sublimei Porțĭ și cu sincera observațiune a datoriilorŭ nóstre către Curtea Suzerană, vomŭ isbuti a sfârși crisa, a face sĕ reintre Bulgaria în calea normală și a înaugura o eră de pace, de ordine și de prosperitate. Trăiască Bulgaria!“

Séra, prințulŭ fiindŭ sondatŭ asupra însemnărei cuvintelorŭ »îndeplinirea obligațiunilorŭ internaționale“, a rĕspunsŭ: „Acésta însemnéză: terminarea drumurilorŭ de ferŭ, aranjamentulŭ cestiunei datoriei și a tributului Sublimei Porțĭ, a cestiunei liniei Rusciuk-Varna, etc.

Prințulŭ a primitŭ diminéța pe ofițerii garnisónei din Sofia. Intr'unŭ discursŭ rostitŭ pe franțuzesce, prințulŭ a vorbitŭ de disciplină și de unire. Elŭ a ḍisŭ că înțelegerea deplină între dênsulŭ și armată va fi siguranța și viitorulŭ țĕrei.

La Te-Deum, cântatŭ la Catedrală, ce era împodobită intr'unŭ chipŭ mărețŭ, asista unŭ numĕrosŭ clerŭ. Prințulŭ, înconjuratŭ de statulŭ sĕu majorŭ, ocupa tronulŭ. După Te-Deum, mitropolitulŭ Clement a rostitŭ discursulŭ următorŭ:

„Poporulŭ bulgarŭ primesce cu entusiasmŭ pe prințulŭ, ale cărui calitățĭ le cunósce și pentru tronulŭ căruia elŭ va fi totdéuna gata sĕ-șĭ verse sângele. Prințulŭ cunósce, fără îndoială calitățile poporului, pentru că a acceptatŭ sĕ ia în mânĭ destinele sale. între alte virtuțĭ poporulŭ are recunoscința; de aceea elŭ e recunoscĕtorŭ Rusiei, căreia elŭ datoresce libertatea și existența sa.“

Mitropolitulŭ încheià esprimându-șĭ speranța, că prințulŭ va sci sĕ conducă poporulŭ pe acéstă cale a recunoscinței. In acestŭ casŭ, prințulŭ póte fi sigurŭ că poporulŭ sĕu se va grupa în jurulŭ tronului și-lŭ va susține cu tăriă.

***

O fóiă vienesă publică testulŭ ordinului către armată, datŭ de prințulŭ Ferdinand:

„După depunerea jurămêntului înaintea Sobraniei în vechea reședință bulgară, declarămŭ bravei nóstre armate bulgare, că amŭ luatŭ în mână administrarea țĕrii conformŭ § 11 din constituțiă, precum și comanda supremă peste oștire.

„Suntemŭ profundŭ convinșĭ, că brava și glorióse oștire bulgară va fi însuflețită numai de o idee: Stricta îndeplinire a jurămêntului, ce l'a depusŭ astăḍĭ pentru credința și devotamentulŭ către noi și patria nóstră Bulgaria, că nicĭ unŭ felŭ de influențe esterne sĕu interne politice nu vorŭ fi în stare sĕ sdruncine acestŭ devotamentŭ și că cu ajutorulŭ lui Dumneḍeu se va justifica speranța nóstră ce o punemŭ în armată, noi și poporulŭ nostru.

Dumneḍeu celŭ atotputernicŭ sĕ o protégă, ca sĕ devie mare și tare pentru apĕrarea, libertatea și independența Bulgariei și spre onórea armelorŭ ei. Corpu 'i sĕ fiă păstratŭ curatŭ și sĕ'i fiă menită victoria și gloria asupra dușmanilorŭ patriei“.

Ferdinand.

După cum i se telegrafiază din Sofia fóiei „Kölnische Zeitung“, acestŭ ordinŭ de ḍi a făcutŭ sensațiune, fiindŭ că elŭ arată că principele Ferdinand este hotărîtŭ sĕ nu facă nicĭ o concesiune Rușilorŭ în ceea ce privesce armata.

Aci putemŭ adauge, că principele Ferdinand a garantatŭ cu averea sa o comandă de 200,000 puscĭ cu repetiță, făcută de guvernulŭ bulgarŭ, la o fabrică de arme din Austria.

***

Prințulŭ Ferdinand de Coburg a primitŭ, se ḍice, dela mama sa, princesa Clementina de Coburg, o telegramă, în care ea provócă pe principele sĕ părăséscă câtŭ mai curêndŭ Bulgaria, unde abia va mai puté trăi multŭ timpŭ în liniște.

In legătură cu acésta stau și scirile sosite din Têrnova, că principele Ferdinand alŭ Bulgariei a primitŭ deja mai multe scrisorĭ amenințătóre, în care i se dă amicalulŭ sfatŭ sĕ părăséscă Bulgaria, décă îi e scumpă viéța. Aceste amenințărĭ se ḍice că suntŭ de proveniență rusésca.

Sgomotulŭ despre ocuparea Bulgariei.

Ḍiarele înregistréză sgomotulŭ despre o eventuală ocupare a Bulgariei de către trupe rusescĭ, orĭ de către trupele unei puterĭ ce ar primi mandatŭ europeanŭ.

In acéstă privință se mai telegrafiază din Moscva ḍiarului „L'Indépendance belge“, cu data dela 19 Augustŭ următórele:

D. de Nelidoff, ambasadorulŭ rusŭ la Constantinopole, a sositŭ aḍĭ la Berlinŭ, însărcinatŭ cu negocierile privitóre la ultima fasă a cestiunei bulgare.

Se afirmă din sorginte autorisată că d. de Bismarck a reînoitŭ asigurarea că ar vedé aḍĭ cu mulțămire ocuparea Bulgariei de către Rușĭ, décă se va stipula prealabilŭ cifra trupelorŭ și caracterulŭ ocupărei.

Este mai multŭ decâtŭ probabilŭ, că acéstă combinațiune nu va atrage după sine nicĭ unŭ angageamentŭ.

SCIRILE ḌILEI.

Din tóte părțile Ardealului sosescŭ scirĭ despre orcanulŭ dela 6 (18) Augustŭ. Pretutindenea furtuna a fostŭ violentă și a pricinuitŭ pagube enorme. In valea Someșului trebue că furtuna a fostŭ nemai pomenită. Din Gelău se raportéză că furtuna a aruncatŭ sute de peșcĭ din Someșŭ pe uscatŭ, și poporațiunea i-a adunatŭ cu grămada.

—x—

Prințulŭ de Bismarck îșĭ va serba la 11 (23) Septemvre viitorŭ jubileulŭ de 25 anĭ de când este ministru președinte alŭ Prusiei.

—x—

Recolta în Bucovina și mai alesŭ în părțile despre améḍă-ḍi va fi anulŭ acesta fórte slabă, căcĭ mai multe sĕptĕmânĭ după olaltă a fostŭ o secetă și o arșiță

așa de mare, că mai tóte pânele au închiercitŭ și s'au uscatŭ. Păpușoiulŭ pe unele locurĭ n'a legatŭ mai defeliu, ci a rĕmasŭ sterpŭ, éră pe altele nicĭ n'a crescutŭ. Dér nicĭ fructe nu vorŭ fi multe și mai alesŭ persece, căcĭ pétra de astă-primăvéră și omidile au stricatŭ fórte multŭ pomilorŭ. Și legume, din causa secetei, încă vorŭ fi puține, scrie »Revista Politică«.

—x—

Ministeriulŭ ungurescŭ de interne primindŭ informațiunĭ, că unii mijlocitorĭ de servitóre falsifică condicuțele acestora, corigêndŭ nota condicuței după bunulŭ lorŭ placŭ, spre a induce publiculŭ în eróre, a invitatŭ printr'o ordinațiune-circulară municipiile, ca sĕ aviseze autoritățile competente d'a cerceta asemenea abusurĭ, de cumva condicuțele ajungŭ la ele pe cale oficială și eventualele falsificărĭ sĕ le arate respectivei judecătorii de cercŭ, pentru ca sĕ se pótă porni procedura penală contra falsificătorilorŭ.

—x—

Suprarbitrările în Aradŭ, Dobriținŭ, Oradea-mare, Biserica-albă, Seghedinŭ și Timișóra s'au amânatŭ dela 17 Septemvre pe diua de 26 Septemvre.

—x—

Cetimŭ în »Fóia Diecesană‹ din Caransebeșŭ dela 9 (21) Augustŭ a. c.: „Conformŭ ordinațiunei consistoriale publicate în acéstă foiă, conferențele pregătitóre cu comisarii conferențelorŭ învĕțătorescĭ s'au ținutŭ Lunĭ, Marțĭ și Mercurea trecută. Conducĕtoriulŭ acestorŭ conferințe a fostŭ d. profesorŭ de pedagogiă Platriciu Drăgălina, pe carele on. publicŭ îlŭ cunósce din interesantele tractate istorice publicate în fóia nóstră. Materia conferințelorŭ din anulŭ acesta este »Planulŭ de învĕțămêntŭ și esercițiĭ practice din istoria universală‹. Tractarea istoriei în șcóla poporală este unulŭ dintre cele mai grele obiecte. D. Drăgălina însĕ cu mare desteritate și cu precise cunoscințe de lucru propuse metodulŭ, care înlesnesce și face intuitivŭ pe câtŭ se póte și acestŭ studiu abstractŭ; dér și comisarii s'au arĕtatŭ de profesorulŭ lorŭ, dovedindŭ prin prelegerile de probă, că nu numai c'au pĕtrunsŭ metodulŭ istoriei, dér și l'au și însușitŭ pe deplinŭ, încâtŭ putemŭ dice, că pregătirea a succesŭ câtŭ se póte mai bine. Mai departe notificămŭ, că comisarii: Martinŭ Țapu și Stefanŭ Albu suntŭ împedecațĭ a conduce conferințele în ppbiteratele încredințate lorŭ, și astfelŭ conferințele învĕțătorilorŭ din ppbiteratulŭ Vĕrșețului le conduce d-lŭ asesorŭ consistorialŭ Ioanŭ Ionașŭ, éră în ppbiteratulŭ Făgetului d. George Magețiŭ învĕțător în Sacoșuŭ ungurescŭ.

—x—

In sĕptĕmâna trecută s'au vêndutŭ în Mercurea la licitațiă dece boi confiscațĭ sub cuvêntŭ că au fostŭ adușĭ ca contrabandă din România.

—x—

In conventulŭ anualŭ alŭ bisericei ev. conf. augsb. din districtulŭ Tisei, ținutŭ în dilele trecute, în locŭ sĕ se tracteze cestiunĭ de interesŭ bisericescŭ, s'a ținutŭ judecată asupra duorŭ pretinse afacerĭ panslaviste. Anume, episcopulŭ Czekus avisase senioratulŭ, ca sĕ céră unŭ reversŭ dela învĕțătorulŭ Ludw. Klementisz din Tiszolcz, care fusese învinuitŭ de nisuințe panslaviste. Dér deórece mai târdiu reversulŭ fù anulatŭ de presbiteriu, episcopulŭ cerù, ca în contra presbiteriului sĕ se pornéscă cercetare disciplinară, cerere pe care senioratulŭ n'a satisfăcut'o până acum. Inspectorulŭ senioratului Szentivanyi numì procederea presbiteriului scandalósă, ér pe seniorulŭ Czener urditor intelectualŭ alŭ acestei afacerĭ. La propunerea lui Pechy se esprimà desaprobarea contra presbiteriului din Tiszolcz. A doua afacere e, că acelașĭ presbiteriu n'a ascultatŭ de provocarea episcopului Czekus, ca în contra învĕțătorului Szalva din Klenocz sĕ se pornéscă cercetare disciplinară, fiindŭ că a editatŭ unŭ călindarŭ — vedĭ Dómne — panslavistŭ, dușmanŭ Ungurilorŭ. S'a hotărîtŭ, după multă vorbă, ca presbiteriulŭ sĕ pornéscă contra lui Szalva cercetare disciplinară într'unŭ timpŭ anumitŭ și sĕ lŭ suspendeze imediatŭ din postŭ. — Se scie că »panslavismulŭ« acestora constă în faptulŭ, că ei luptă contra maghiarisării școlei și bisericei lorŭ.

—x—

Cetimŭ in »Kolozsvar‹: »O veche datorință a facultății de medicină din Clușiu s'a împlinitŭ, deórece ministrulŭ justiției a ordonatŭ, ca cadevrele arestanților din penitenciarulŭ dela Gherla, pe care nu le cere nimenea, sĕ se predea institutului anatomicŭ din Clușiu. Se calculéză pe anŭ 20—25 cadavre". — Ce dorință!

—x—

In Pesta a muritŭ deunădile Dr. Bukovinszky, după ce a testatŭ, din averea sa de 100,000 fl., suma de 60.000 fl. pentru diferite scopurĭ ungurescĭ, anume între altele 4000 fl. pentru associațiunea industrială unguréscă din Ardélŭ, 4000 fl. pentru biserica rom. cat. a Ceangăilor imigrațĭ, pentru preotulŭ și învĕțătorul lorŭ, 4000 fl. pentru crescerea unui școlarŭ sĕracŭ ceangău, 4000 fl. pentru biserica ref. a Ceangăilorŭ din Bucovina și 2000 fl. pentru întreținerea școlelorŭ ref. ale Ceangăilorŭ de aci și din Bucovina.

Dispozițiunĭ contra confesiunilorŭ.

Suntŭ admirabile dispozițiunile, carĭ de carĭ mai nouĕ, ce le iau miniștrii ungurescĭ contra a totŭ ce e confesionalŭ. Până acum e anulŭ, învĕțătorii, respective profesorii dela scólele confesionale, mai aveau celŭ puținŭ atâta considerațiă din partea organelorŭ statului, că, pe lângă o cerere provĕdută cu timbru de 50 cr., puteau dobêndi dela direcțiunea centrală a căilorŭ ferate ungurescĭ unŭ libelŭ de călĕtoriă pe căile ferate ungurescĭ cu unŭ prețŭ scădutŭ de 50%. Ei erau mulțămițĭ și cu acestŭ favorŭ, măcarŭ că fără nicĭ unŭ drept și fără nicĭ o considerațiă logică se făcea o deosebire între învĕțătorii confesionalĭ și între cei de statŭ, cărora li-se concedea libelŭ de călĕtoriă redusŭ cu 66%, va se dică cu 16% mai josŭ ca la cei confesionalĭ.

Vrêndŭ póte, ca sĕ îmblândéscă acéstă furiă a ministrului de comunicațiune, care în companiă cu colegii sĕi lovesce în confesiunĭ, deosebite corporațiunĭ de ale profesorilorŭ ungurescĭ romano-catolicĭ au aflatŭ de cuviință, ca cu ocasiunea alegerilorŭ dietale din periodulŭ trecutŭ sĕ voteze cu guvernulŭ. Nu și-au ajunsŭ însĕ scopu'ŭ nicĭ pe acésta cale de lingușire, căcĭ pe când profesorilorŭ dela scolile de statŭ li-se acórdă acum, ca și mai 'nainte, libele de călĕtoriă pe căile ferate ungurescĭ cu prețulŭ scădutŭ cu 66%, pe atuncĭ profesorilorŭ dela scólele confesionale li-s'a denegatŭ cu totulŭ orĭ-ce reducere de prețŭ. Dispozițiunea acésta a ministrului de comunicațiune este cu atâtŭ mai nedréptă, cu câtŭ profesorii scólelorŭ de statŭ prin nimicŭ nu suntŭ superiorĭ profesorilorŭ dela scólele confesionale. Diferența zace numai în aceea, că pe cândŭ celorŭ dintâiu li-se acordă — pe basa monopolisărei patriotismului — favorurĭ nenumĕrate și un salarŭ mai grasŭ póte de cum arŭ merita, pe atuncĭ profesorilorŭ și scólelorŭ lorŭ confesionale nu li-se dă din partea statului — dér negreșitŭ din banĭ românescĭ — absolutŭ nicĭ unŭ ajutorŭ, ba li se denégă chiar și cele mai micĭ favorurĭ, cuvenite instituțiunilorŭ culturale din patriă.

Acéstă nouă dispozițiune, pe care numai în ajunul vacanțelorŭ de ĕstŭ timpŭ au luat'o la cunoscință profesorii scólelorŭ confesionale, le póte servi ca o nouă dovédă, mai alesŭ profesorilorŭ romano-catolicĭ, că prin lingușirĭ și prin votare la alegerĭ pentru candidații guvernului, nicĭ-odată nu se póte elupta dreptulŭ unei confesiunĭ.

Din fostulŭ comitatŭ Dobêca, în Augustŭ 1887.

La adresa on. comitetŭ centralŭ alŭ „Asociațiunei transilvane pentru cultura și literatura poporului românŭ".

In legătură cu interpelațiunea comembrului Ioanŭ Popŭ Reteganulŭ, făcută în adunarea generală a Asociațiunei nóstre de anulŭ trecutŭ, ținută în Alba Iulia, relativŭ la starea fondului scólei centrale române alŭ fostului comitatŭ Dobêca, din Gherla, în ajunulŭ ținerei adunărei generale din ĕstŭ anŭ — din nou ne permitemŭ a atrage atențiunea Onoratului comitetŭ și a Adunărei generale asupra conținutului următórelorŭ dispozițiunĭ din „Invoirea fundamentală« de dto 8 Maiu 1862 a comunelorŭ române din numitulŭ comitatŭ Dobêca:

a) p. 24. „Fiind-că convențiunea nóstră se unesce deplinŭ cu scopulŭ mărețŭ alŭ Asociațiunei pentru literatura și cultura poporului românŭ în Transilvania cu reședința în Sibiiu:

Așa noi punemŭ totŭ institutulŭ acesta, atâtŭ în privința fondului și a averei, câtŭ și în privința planului de învĕțămêntŭ sub nemijlocita priveghere a numitei asociațiunĭ‹.

b) p. 25. „Priveghiarea acésta va consta însĕ întru a griji, ca averile sĕ se administreze după convențiunea acésta, și învĕțăturele sĕ se propună după planulŭ institutului. . . ér când în astă privință ar simți scădere, sĕ facă arĕtare la adunările representanților anuale, orĭ ocasionale, și sĕ céră vindecarea rĕului".

c) p. 25. „Asociațiunea pentru literatura și cultura poporului românŭ în Transilvania‹ va puté întreprinde dreptulŭ acesta de priveghiare, trimițêndŭ din membrii sĕi comisarĭ, carĭ sĕ cerceteze scóla cursulŭ învĕțăturelorŭ, protocolulŭ și tóte ratiunile senatului, și va puté c'unŭ cuvêntŭ toțĭ pașii bunĭ de dênsa aflațĭ a-i face, numai ca institutulŭ séu scóla acésta sĕ 'nflorêscă și sĕ fiă asecurată.

Tóte dispozițiunile și actele relativŭ la scóla acésta, precum și menționata „Invoire fundamentală" aprobată de reg. guvernŭ transilvanŭ cu data Clușiu 13 Iuniu 1862 Nr. 12717/1862 se află publicate per extensum în Nrii. 27 și 28 din »*Fóia pentru minte, inimă și literatură*" din anulŭ 1862, din carĭ acte etc. unŭ esemplarŭ trebue sĕ se afle — în înțelesulŭ p. 31 din desŭ pomenita „Invoire fundamentală — și în archivulŭ »Asociațiunei pentru literatura și cultura poporului românŭ în Transilvania" din Sibiiu.

Mai mulțĭ membrii ordinarĭ ai „Asociațiunei din fostulŭ comitatŭ alŭ Dobêcei".

Agricultura în Germania.

O escursiune agricolă făcută la Rosalii 1884 în provincia Sacsonia

Ocnele și industria dela Stassfurt.

(Urmare.)

Spre scopulŭ arĕtatŭ elŭ și-a construitŭ o cale ferată transportabilă din laborator până în grădină, numai de vre-o 130 stânjinĭ lungime, cu 4 vagóne micĭ, și în fiăcare vagonŭ a pusŭ câte 8 óle, construite anume în formă

FOILETONŬ.

(36)

Misterele Veneției.

de Edouard Didier, traducere de *Ioanŭ S. Spartali.*

XIII.

Fantele.

„Ațĭ auditŭ toțĭ vorbindu-se de Carmagnol. Carmagnol ĕsta era unŭ generalŭ cu fórte mare nume la „începutulŭ véculuĭ ĕstuia. Eu, care vĕ povestescŭ, am »slujitŭ sub dênsulŭ. Carmagnol, după ce a comandatŭ »trupele ducelui de Milan, se desgustase de patronulŭ sĕu »și venise după servicii în Veneția, unde i se dete unŭ „comandamentŭ mare, comandamentulŭ unei armate în„sărcinată sĕ lupte împotriva necredincioșilorŭ, carĭ pu»seseră mâna pe Candia. Eu făceam parte din armata „aceea. Mai mulțĭ anĭ pe rêndŭ am vĕdutŭ pe Carmag»nol la lucru, și, v'o spunŭ înc'odată, elŭ era unŭ gene»ralŭ vestitŭ, care nu sta în furgonŭ, când era vorba „sĕ ducă trupele la asaltŭ. Se punea în frunte și nu „îngrija de sine, după cum nu îngrija nicĭ de alții. De „aceea și fiecare soldatŭ îlŭ adora. Insĕ în ochii Sena»tului generalulŭ Carmagnol avea unŭ cusurŭ, elŭ avea »mare stimă pentru orĭ-cine simțeà că 'i bate o sabiă pe »cópsa stângă. Câtŭ despre ómenii ceia cu rochii de „catifea căptușite cu eacom, carĭ ședŭ pe scaune în Sfa„tulŭ celŭ Mare, Carmagnol alŭ meu nu se turbura de »ei, după cum nu se tulbură soldatulŭ de plosca pe care „a golit'o. Judecațĭ chiar voi, n'avea elŭ dreptate? Ce „omŭ sdravĕnŭ era Carmagnol!"

Aci bĕtrânulŭ se întrerupse și șterse o lacrimă pe care o vĕrsà spre amintirea fostului lui generalŭ, pe urmă urmà ast-felŭ:

„Cu totulŭ altfelŭ era când Senatulŭ îi trimitea or„dine. Pricepețĭ că Carmagnol alŭ meu le punea sub »șéua calului sĕu și pe deoparte asigura pe Serenisima »Republică că o va asculta, ér pe de altă parte făcea „cum ilŭ tăia pe dênsulŭ capulŭ și avea dreptate. Nu'țĭ »vine sĕ turbezĭ, vĕ întrebŭ eu, când scii, că eștĭ unŭ „generalŭ vitézŭ, care ai ideia ta, care țĭ-ai studiatŭ tĕ»rîmulŭ, care sci ce poțĭ trage dela trupele pe carĭ le-ai „dresatŭ, când te pomeneștĭ că primescĭ unŭ ordinŭ de „bătae, orĭ ceva cam la felŭ, dela nisce domnĭ marĭ, ‚carĭ n'au vĕdutŭ altŭ câmpŭ de bătae decâtŭ piața Sf. «Marcu, și care nu sciu sĕ comande o armată, după cum „nu sciu eu sĕ slujescŭ o liturghie.

„Senatulŭ însĕ se încăpățîna sĕ'i dea poruncĭ și »Carmagnol se încăpățîna sĕ nu le asculte.

‚In lagĕrŭ se și rĕspândise vestea despre neînțe»legerea dintre Senatŭ și prea iubitulŭ nostru generalŭ „și noi, soldații, îi luamŭ partea lui Carmagnol și di„ceamŭ între noi:

„— Ascultă-ne, Carmagnol! Dă-ne ordinulŭ sĕ dămŭ „unŭ iurușŭ (asaltŭ) prin rochiile negre și sĕ ne vedĭ »că nu ne codimŭ.

„Carmagnol scia tóte amĕnuntele acestea. Ne zîmbea „când trecea prin lagĕrŭ și în fața stăpânirei se ținea „bine, rădimându-se pe opinia și la trebuință chiar pe „armele soldaților lui.

„Senatului însĕ nu-i plăcea încăpățînarea asta a ‚lui Carmagnol d'a face după capulŭ lui. Sfatulŭ celŭ „mare în sfîrșitŭ plictisindu se d'a vedea că Carmagnol „refusă cu încăpățînare ca sĕ-i dea ascultare, hotărăsce „sĕ-i triméta unŭ emisarŭ cu scrisorĭ de rechemare. Se„natulŭ luà comanda din mâna lui Carmagnol.Ințelege-țĭ „fețiĭ mei, că asta nu-i putea plăcé lui. S'a înfuriatŭ ‚grozavŭ și a pusŭ soldațĭ sĕ plimbe pe trimisulŭ Sena‚tului călare pe unŭ măgarŭ și cu nisce vorbe de ocară »scrise p'o tăbliță și atêrnate de gâtŭ. Bietulŭ emisarŭ „fù pe urmă trimisŭ înapoi în Veneția ca sĕ spue Sena‚tului că Carmagnol are sĕ rĕmâe totŭ în fruntea tru„pelorŭ. Sĕ ne fi vĕdutŭ pe noi ce mulțămițĭ eramŭ!

„Nu se mai gândea nimenĭ la întêmplarea asta, „când, într'o di, pe când trupele erau aședate în mijlo»culŭ lagĕrului pentru o inspecțiă a generalului, unŭ „omŭ necunoscutŭ de noi toțĭ, deși era îmbrăcatŭ ca „unŭ ofițerŭ cu rangŭ înaltŭ, trecù călare pe dinainteŭ „frontului steagului și se oprì cam în mijlocŭ, cu fața »la trupe de carĭ era despărțitŭ numai de vr'o dece pașĭ. „Atuncĭ scóse din buzunarŭ o bonetă roșiă împodobită „cu unŭ sechinŭ de aurŭ și și-o puse pe capŭ.

„Nicĭodată n'ațĭ simțitŭ ceva ca aceea ce amŭ sim‚țitŭ noi. Toțĭ amŭ încremenitŭ.

‚— Fantele! strigară soldații.

»Orĭ-care din voi, dragii mei, scie ce va sĕ dică ‚Fantele Culmea puterei, representația viuă a Sena„tului, a Sfatului de dece, a Sfatului de trei, Inchisiția »personificată într'unŭ omŭ, Messer Grande. Nimenĭ „dintre noi nu avusese în viéță prilejulŭ sĕ védă pe „Fantele, fiindŭ că elŭ nu s'arată decâtŭ rarŭ și tot„déuna în crise grave. Așa că deși ne cuprinsese o

cilindrică, şi de unŭ metru de adêncĭ, în totalŭ avea 4 vagóne cu 32 óle. In grădină, la unŭ locŭ mai adăpostitŭ de curenţĭ şi de vênturĭ, a clăditŭ unŭ chioscŭ, o căsuţă de stică, ai cărei păreţĭ, acoperişŭ etc. erau cu totului totŭ de sticlă, aşa ca sórele sĕ pótă străbate la plante în orĭ şi ce timpŭ alŭ ḑilei, déră vêntulŭ şi plóia sĕ nu le pótă ajunge de locŭ. Pentru ca ele sĕ aibă aerŭ curatŭ, întocmai ca şi cele din libertate, deschidea o feréstră din partea, unde aerulŭ era în linişte, séu când timpulŭ era frumosŭ le împingea cu vagónele la aerulŭ liberŭ, dér la cea mai mică adiere a vêntului le aducea érăşĭ înapoi în chioscŭ. Cu tóte aceste precauţiunĭ, se înţelege, că aducerea de materii hrănitóre din altă parte, era cu neputinţă. Ca dela începutŭ sĕ nu fiă în pămêntŭ nicĭ o substanţă organică, nicĭ o materiă hrănitóre, lua nisipŭ sburătorŭ din o movilă sterilă de nisipŭ şi anume dela o adêncime de $1^1/_2$ metru, unde de sigurŭ, că nicĭ vêntulŭ, nicĭ plóia nu au putŭ aduce séu depune materii hrănitóre.

Totuşĭ nicĭ acéstă precauţiune nu era de ajunsŭ, ci pentru ca sĕ stirpéscă orĭ şi ce urmă de substanţă organică, ce s'ar fi pututŭ afla cumva în movila de nisipŭ, a pusŭ nisipulŭ într'o tigaie şi l'a arsŭ câte o jumĕtate de oră la 100° Celsius. Nisipulŭ astfelŭ curăţitŭ şi lipsitŭ de orĭ şi ce substanţă organică, l'a băgatŭ în ólele acelea afunde, şi a sĕmĕnatŭ în fiăcare ólă câte 8 bóbe de orzŭ. Fiăcare ólă o uda ḑilnicŭ cu câteva centimetri cubicĭ de apă destilată, din care érăşĭ era înlăturată orĭ-ce materiă hrănitóre, astfelŭ, încâtŭ pămêntulŭ sĕ fiă totdéuna aşa de umedŭ, precum îlŭ iubescŭ plantele, şi precum e şi în natură.

In privinţa nutrimentelorŭ a pusŭ în fiăcare vasŭ în formă de sărurĭ tóte elementele necesarĭ şi în mĕsura cuvenită, afară de unulŭ singurŭ, adecă a pusŭ apă, azot, varŭ, ferŭ, kali, magnesiă, sulfurŭ etc. afară de accidulŭ de fosforŭ, care din vasulŭ Nr. 1 lipsia cu desĕvêrşire. In vasulŭ Nr. 2, erau tóte ca în celŭ dinainte, numai câtŭ i s'a pusŭ şi accid de fosforu, însĕ în o cantitate neînsemnatŭ d mică. In vasele No. 3, 4, 5, 6, 7, 8—12 a pusŭ totŭ acelaşĭ materii, ca şi înainte, accidulŭ de fosforŭ însĕ treptatŭ totŭ în mĕsură mai mare. Deja vasulŭ No. 6 avea fosforulŭ în dosa cuvenită, ér de acolo înainte, elŭ întrecea din ce în ce mai multŭ.

Şi care a fostŭ resultatulŭ acestorŭ încercărĭ? Firele de holdă din vasulŭ Nr. 1, deóre-ce în curêndŭ au consumatŭ fosforulŭ ce se afla în grăunţe, şi altulŭ ne mai căpĕtândŭ, deşi rĕsăriseră şi înverḑiseră fórte bine, au începutŭ sĕ devinĕ din ce în ce mai palide, şi în fine s'au uscatŭ cu totulŭ. Vasulŭ Nr. 2 arătà nisce fire ceva mai marĭ, dér şi ele fórte palide şi şubrede, dela unŭ timpŭ încoce au încetatŭ cu crescerea şi desvoltarea şi duceau numai o viéţă pipernicită.

Firele din vasulŭ nr. 3 erau şi mai marĭ, mai puternice şi nu aşa palide, ear d'aci încolo cu câtŭ fosforŭ li se dăduse mai multŭ, cu atâtŭ şi ele erau mai marĭ şi mai viguróse. Firile din vasulŭ Nr. 6 erau de tótă frumseţea, de o verdéţă închisă. Dela Nr. 6 încolo, cu câtŭ fosforulŭ întrecea dosa cuvenită, în locŭ ca holda sĕ fie şi mai îmbelşugată, ea începea sĕ dea înapoi, sĕ devină din ce în ce mai palidă, sĕ rĕmână mai mică, mai pipernicită, încâtŭ plantele din vasulŭ Nr. 12 nu se deosebeau de cele din vasulŭ Nr. 1 La o altă seriă de óle li-se dĕduse accidulŭ fosforicŭ, dér li se retrăsese treptatŭ azotulŭ, şi érăşĭ cu acelaşĭ resultatŭ. In celelalte óle făceau totŭ încercărĭ de felulŭ acestora, însĕ cu alte plante, şi cu sărurile în diferite grade de solubilitate.

De aci vedemŭ lămuritŭ, că şi planta vrea şi trebue sĕ-şĭ aibă hrana ei anumită şi în mĕsură potrivită, şi orĭ câtŭ i s'ar da din alte materii, ele nu-i folosescŭ nimicŭ. Fără azot şi fără fosforŭ, planta nu póte vieţui; primulŭ e indispensabilŭ la formarea foilorŭ şi flórei, ér alŭ doilea, a semênţei. Totŭ aşa e cestiunea cu kali şi celelalte elemente. Decĭ nu e totŭ una, când ducĭ pe unŭ agru unŭ carŭ de gunoiu de vite, séu din mustŭ, care e compusŭ numai din paie şi noroiu. Décă unui agru i s'a împuţinatŭ tare varulŭ, câte-va carĕ de varŭ séu margă îi folosescŭ mai multŭ decâtŭ 4—5 gunoiurĭ straşnice, căcĭ tóte celelalte gunoiurĭ nu-i folosescŭ nimicŭ, ci elŭ caută numai varulŭ şi tocmai de acesta nu e pré multŭ. Şi érăşĭ décă îi lipsesce magnesia séu fosforulŭ, înzadarŭ îi grămădimŭ varŭ şi azotŭ, căcĭ nu-potŭ fi de folosŭ. Decĭ şi pămêntulŭ ca şi planta îşĭ are vindecarea sa, remediulŭ sĕu propriu şi nu póte fi tămăduitŭ după calapodulŭ altora, celŭ multŭ scăderile şi daunele potŭ fi evitate, ca sĕ cultivăm acelŭ pămêntŭ cu plante, carĭ nu recerŭ o dosă însemnată din elementulŭ care lipsesce. Apoi érăşĭ, că nu tóte plantele recer elementele nutritive în aceeaşĭ cantitate, aceea ne-o arată analisele chimice ale plantelorŭ agricole, precum şi esperinţele de tóte ḑilele ale agricultorilorŭ practicĭ, carĭ prin variaţiunea plantelorŭ cu fóia îngustă: grâu, orzŭ, secară etc. cu altele cu fóia lată, cum e mazere, trifoiu, cartofĭ, sfecle etc. au căpĕtatŭ în ambele róde mai marĭ decâtŭ décă le-arŭ fi cultivatŭ una singură neîntreruptŭ pe acelaşĭ terenŭ.

(Va urma.)

Avisŭ! Inscrierile la scóla elementară de fete a Reuniunei femeilorŭ române din Sibiiu se potŭ face în ḑilele de 28 Augustŭ — 1 Septemvre a. c. st. n. între órele 8—10 a. m. în localulŭ direcţiunei şcolare (Strada Morii Nr. 8). Tacsa de înmatriculare este de 2 fl. v. a. Elevele, carĭ au cercetatŭ acéstă scólă în anulŭ trecutŭ, nu solvescŭ tacsă de înmatriculare. Didactrulŭ este de 2 fl. v. a. pe lună, care este de a se solvi anticipative.

Părinţii din provinciă îşĭ potŭ adăposti copilele în internatulŭ Associaţiunei transilvane pe lângă o tacsă lunarĭ de 22 fl. v. a., în care se cuprinde şi didactrulŭ.

Prelegerile se începŭ în 1 Septemvre a. c. st n.

Sibiiu, în 21 Augustŭ st. n. 1887.

Pentru comitetulŭ Reuniunei

Ioanŭ Bădilă vicepreşedinte. **Bologa** secretarŭ.

Mulţamită publică şi dare de sémă,

asupra ofertelorŭ primite de comitetulŭ pentru adunarea de ajutóre în favorulŭ incendiaţilorŭ din comuna Galaţĭ.

(Urmare.)

4. Din Braşovŭ, prin d-lŭ Ioanŭ Socaciu, profesorŭ la gimnasiulŭ românŭ de acolo, 50 fl. şi 50 cr. v. a. colectaţĭ dela d-nii: Ioanŭ Socaciu 1 fl., Lazarŭ Nastasi, profesorŭ 1 fl., Artemiu Feneşanŭ, profesorŭ 1 fl, Andreiu Bârseanŭ, profesorŭ 1 fl., George Chelariu, profesorŭ 1 fl., Dionisie Făgărăşanŭ, profesorŭ 1 fl., Nicolae Pilţia, profesorŭ 50 cr., Iosifŭ Fericeanŭ, profesorŭ 1 fl., Iosifŭ Maximŭ, profesorŭ 1 fl., A. Vlaicu, profesorŭ 1 fl., Ioanŭ C. Panţu, profesorŭ 1 fl., N. N. profesorŭ 1 fl., Ioanŭ Dobreanŭ, profesorŭ 1 fl., d-na Zoe Popŭ, confetăriţă 50 cr., I. Christescu, comersantŭ 1 fl., Gr. Birea, comersantŭ 1 fl., G. M. Zănescu, comersantŭ 1 fl., Petru Fara, amploiatŭ 1 fl., Negrea, locotenentŭ c. r. 1 fl., Petra Petrescu 1 fl., N. Strevoiu, 1 fl., N. Bărbuceanu 50 cr., Nicolae T. Ciurcu 1 fl., D. Stefanŭ 1 fl., George Bârsanŭ, învĕţătorŭ 1 fl., Budiu, profesorŭ 1 fl., George Moianŭ, învĕţătorŭ 1 fl., Ioanŭ Dariu, învĕţătorŭ 50 cr., Ioanŭ Aronŭ, învĕţătorŭ 50 cr., Nicolau Oancea, învĕţătorŭ 20 cr., Z. B. învĕţătorŭ 20 cr., N. N. învĕţătorŭ 1 fl., I. Saniuce, secretarulŭ eforiei scol. rom. 1 fl., N. Mocanŭ 1 fl., G N. 60 cr., D. Eremias, nepoţii, 2 fl. N. N. B. 1 fl., Laurenţiu Maximilianŭ 1 fl., Ioanŭ Lengerŭ, advocatŭ 5 fl., Petru Nemeşiu, notarŭ reg. publ. 1 fl., Silvestru Moldovanŭ, profesorŭ 50 cr., Bartolomeiu Baiulescu, parochŭ 1 fl., Ioanŭ Duşoiu, comerciantŭ 1 fl., Fraţii Stănescu 2 fl., Diamandi Manole 5 fl., Vasile Voina parochŭ 1 fl.

(Va urma.)

SCIRĬ TELEGRAFICE.

(Serv. part. a »Gaz. Trans.«)

SOFIA, 24 Augustŭ. — Tonceff a luatŭ asupră'şĭ misiunea de a forma noulŭ cabinetŭ.

SOFIA, 24 Augustŭ. — Sgomotulŭ, că Artim-Efendi va sosi aci însoţitŭ de unŭ comisarŭ rusŭ, a făcutŭ rea impresiune.

SOFIA, 24 Augustŭ. — Representantulŭ germanŭ Thielmann a fostŭ avisatŭ sĕ nu părăséscă Sofia înainte de terminarea crisei.

SOFIA, 24 Augustŭ. — La serviciulŭ divinŭ ḑise archiepiscopulŭ Clement, că poporulŭ bulgarŭ trebue sĕ fiă recunoscĕtorŭ Rusiei pentru liberarea şi esistenţa sa. Elŭ speră că prinţulŭ va sci duce poporulŭ pe astă cale la cunoscinţa acésta, în care casŭ póte fi sigurŭ, că poporulŭ se va aduna împrejurulŭ tronului sĕu.

CONSTANTINOPOLŬ, 25 Augustŭ. — Intr'o telegramă către prinţulŭ de Coburg, Pórta desaprobă sosirea lui în Bulgaria înainte de a fi sancţionatŭ Pórta alegerea sa şi de a o fi aprobatŭ puterile.

CONSTANTINOPOLŬ, 24 Augustŭ. — Arătândŭ urmările îngrijitóre ce arŭ putea avea, Pórta a refusatŭ cu hotărîre cererea urgentă a Rusiei de a se trimite la Sofia imediatŭ Artim-Efendi.

BERLINŬ, 24 Augustŭ. — Impĕratulŭ a făcutŭ erĭ cea dintêiu preumblare cu trăsura.

DIVERSE.

Celŭ din urmă împĕratŭ bizantinŭ. — Constantinŭ XII, Paleologulŭ, s'a apĕratŭ cu 7000 ómenĭ, ce îi mai rĕmăsese, contra Sultanului Mohamed II, care cu o armată de 300.000 omenĭ şi cu 400 corăbiĭ împresuraseră Constantinopolea. După ce împĕratulŭ apĕrase zidurile 58 ḑile contra mulţimei duşmanilorŭ, aceştia în fine pĕtrunseră în oraşŭ la 29 Martie 1453. Dér şi aci bravulŭ împĕratŭ eşì cu sabia în mână înaintea năvălitorilorŭ. Toţĭ căpitanii de pe lângă dênsulŭ căḑură. Elŭ singurŭ mai rĕmase, dér plinŭ de rănĭ. „Óre nu se va găsi nicĭ o sabiă — strigă elŭ — care sĕ mĕ scape de acéstă viéţă miserabilă?“ In acelŭ momentŭ capu-i fù despicatŭ de o sabiă turcéscă. Aşa căḑù tronulŭ bizantinŭ!

Unŭ crapŭ numismatŭ. — Joia trecută nisce amatorĭ, suindu-se într'o luntre şi dândŭ cu plasa aprópe de loculŭ unde se împreună rîurile Meurte şi Mozela, au prinsŭ, după o jumĕtate de oră de ostenelĭ, unŭ crapŭ fórte mare: cântărindŭ douĕḑecĭ şi cincĭ livre. Despintecatŭ şi curăţitŭ, se găsì în elŭ, spre marea mirare a celorŭ carĭ îlŭ pescuiră, trei piese de monete antice, unŭ liardŭ de Lorena de pe timpulŭ lui Leopoldŭ, o marcă de alamă cu inscripţiunea; Saladin, morile dela Saint-Nicolas, 1520, şi o monetă mică de pe timpulŭ Temerariului. Óre acestŭ crapŭ era elŭ vre-unŭ numismată distrusŭ, séu ne aflămŭ în faţa unui casŭ de viéţă lungă animală?!

Rectificare. Capitlulŭ de mai 'nainte alŭ „Foiletonului«, intitulatŭ „Felice scapă“, a fostŭ capitlulŭ alŭ XII-lea, ér nu alŭ XI-lea, precum din eróre s'a tipăritŭ.

Editorŭ: Iacobŭ Mureşiann.
Redactorŭ responsabilŭ: **Dr. Aurel Mureşiann.**

„grózā respectuósă, totuşĭ când vedeamŭ pe Fantele ni „se părea că sufletulŭ Patriei trecea în inimile nóstre „şi ni le mişca.

„Cum adică? o mână de soldaţĭ sĕ ameninţe existenţa Republicei ĕşteia marĭ, care era regina Adriaticei, „care era o putere temută, sĕ ameninţe Veneţia, care „sta cu picióreIe pe lagune! Nu! aşa ceva nu se putea

„Aşa se gândea orĭ şi care dintre noi când s'arătà „Fantele. Messer Grande ne şi câştigase pentru „causa sa mai nainte d'a fi deschisŭ măcarŭ gura şi „fiĕcare dintre noi repeta încetŭ numele acesta misteriosŭ:

»— Fantele! Fantele!«

„— Da, Io sono! ḑise Fantele cu o voce puternică, care întunecà deodată glasurile nóstre.

„Pe urmă ḑise:

»— Senatulŭ ia comandamentulŭ din mâna lui »Carmagnol şi-lŭ dă în judecată!

„Şi întorcêndu-se către prietinii cei mai bunĭ ai „lui Carmagnol, mai ḑise:

„— Arestaţĭ pe fostulŭ vostru comandantŭ!

»Şi-lŭ arestară!

„— Puneţi-lŭ în lanţurĭ!

„Şi ei îlŭ legară cu lanţurĭ.

„Aşa s'a întêmplatŭ feţii mei, şi generalulŭ acela »pe care-lŭ adoramŭ toţĭ, fù dusŭ înapoi în Veneţia ca „unŭ criminalŭ, şi nicĭ unulŭ dintre noi nu cutezà sĕ »protesteze, şi când îi tăiară capulŭ pe Piazzetta, fie„care dintre noi, convinsŭ că Carmagnol era vinovatŭ „de înaltă trădare, aplaudà mórtea lui.

„Iacă, copii mei, ce póte Fantele!«

Pe când decanulŭ armatei povestea tinerilorŭ sĕi camaraḑĭ istoria lui Carmagnol, podestatulŭ primea visita unui omŭ credinciosŭ alŭ lui, care'i spuse că unŭ felŭ de procurorŭ însoţitŭ de grafierulŭ sĕu, amêndoi îmbrăcaţĭ cu rochii de lână négră şi pe capŭ cu barete (bonete) totŭ negre, debarcaseră la Isola Bella.

— Scii ce vré procurorulŭ ĕsta? întrebà podestatulŭ.

— Da, stăpâne!... pretinde că este însărcinatŭ sĕ'ţĭ comunice o hotărîre a Senatului.

Podestatulŭ încremenì d'ocamdată, aşa de cu neputinţă i se părea scirea asta, — sĕ'i triméţă unŭ procurorŭ lui, care aştepta o armată! — însĕ pe urmă se înfurià gróznicŭ.

Ce sĕ facă? Cum sĕ'şĭ arate dispreţulŭ pentru hotărîrea Senatului?

Insĕ nebunia mândriei îlŭ împinse la hotărîrea acésta.

— Spune nebunului meu St. Leger sĕ vie aci, poruncì dênsulŭ.

Cum intrà St. Leger în cameră, îi ḑise:

— Te-ai pricepe tu sĕ mĕ înlocuescĭ şi sĕ jocĭ cum se cade rolulŭ meu?

— Nu-i tocmai greu lucru. Fiă ḑisŭ fără supărare însĕ, întru câtŭ privesce nebunia tu m'ai întrece, vere! rĕspunse nebunulŭ cu sfruntare.

— Cum ai ḑisŭ?

— Ca sĕ jocŭ rolulŭ tĕu firesce nu am decâtŭ sĕ m'arătŭ ceva mai nebunŭ decâtŭ de obiceiu.

— Te emancipezĭ, nebune!

— Firesce, de vreme ce intru în rolulŭ meu de podestatŭ! rĕspunse St. Leger.

Pe buza lui Martinengo se ivì umbra unui zîmbetŭ.

Podestatulŭ ḑise:

— Ḑeu! bine ai rĕspunsŭ! Totŭ astfelŭ sĕ te porţĭ mai pe urmă cu cei doi mişei pe carĭ a cutezatŭ Senatulŭ ca sĕ mi-i triméţă. Arată-te neruşinatŭ şi obraznicŭ şi ai sĕ fi perfectŭ!

— Oh, nicĭ odată n'am sĕ te potŭ egala în obrăznicia. Tu eştĭ celŭ mai obraznicŭ omŭ de pe pămêntŭ, vere! ḑise blestematulŭ St. Leger.

Podestatulŭ se făcù că nu pricepe. Se întórse către servitorulŭ care aştepta poruncile lui, şi-i ḑise:

— Acum sĕ introducĭ pe maiestatea sa procurorulŭ. Insĕ nu aci, fiindcă teatrulŭ este pré micŭ pentru ca actorii sĕ pótă sĕ se misce în libertate, ci în curtea cea mare a, în curtea de onóre a castelului, unde sĕ se reunéscă tótă casa mea, dela oficerulŭ celŭ dintêiu şi până la celŭ din urmă servitorŭ.

Lucrurile fură făcute tocmai cum poruncise podestatulŭ. Nebunulŭ se puse în capulŭ peronului, încungiuratŭ de o curte caraghiósă compusă din rêndaşĭ de bucătăriă şi totŭ felulŭ de slugĭ de rêndŭ, fiăcare avêndŭ lângă sine, după porunca lui St. Leger, uneltele'i de lucru dreptŭ atribute.

Tóte slugile şi toţĭ soldaţii formau unŭ îndoitŭ şirŭ împrejurulŭ curţii de onóre, alŭ cărui mijlocŭ rĕmăsese golŭ.

Podestatulŭ sta singurŭ într'o feréstră din catulŭ întêiu, în dosulŭ unui balconŭ lucratŭ din ferŭ. D'acolo putea sĕ vaḑă totŭ ce era sĕ se petrécă fără ca sĕ fiă elŭ vĕḑutŭ.

(Va urma).

Cursulŭ la bursa de Viena

din 24 Augustŭ st. n. 1887.

Rentă de aurŭ 5%	101 —
Rentă de hârtiă 5%	87.50
Imprumutulŭ căilorŭ ferate ungare	150.04
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (1-ma emisiune)	98.—
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (2-a emisiune)	— —
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (3-a emisiune)	114 75
Bonurĭ rurale ungare	104.50
Bonurĭ cu cl. de sortare	104.50
Bonurĭ rurale Banat-Timişŭ	104 50
Bonurĭ cu cl. de sortare	104.50
Bonurĭ rurale transilvane	104 50
Bonurĭ croato-slavone	104 75
Despăgubire p. dijma de vinŭ ung.	100.50
Imprumutulŭ cu premiu ung.	121 80
Losurile pentru regularea Tisei şi Segedinului	124 60
Renta de hârtiă austriacă	81 60
Renta de arg. austr.	82.80
Renta de aurŭ austr.	112 --
Losurile din 1860	136.25
Acţiunile băncel austro-ungare	885 —
Act. băncel de creditŭ ung.	286.25
Act. băncel de creditŭ austr.	282 30
Argintulŭ —.— Galbinĭ împărătescĭ	5 94
Napoleon-d'orĭ	9.95
Mărcĭ 100 împ. germ.	61 52
Londra 10 Livres sterlinge	125 80

Bursa de Bucurescĭ.

Cota oficială dela 8 Augustŭ st. v. 1887.

	Cump.	vênd.
Renta română (5%).	$91^{1}/_{2}$	$92^{1}/_{2}$
Renta rom. amort. (5%)	95—	$95^{1}/_{2}$
» convert. (6%)	$88^{3}/_{4}$	$89^{1}/_{4}$
Impr. oraş. Buc. (20 fr.)	34—	36—
Credit fonc. rural (7%)	$104^{3}/_{4}$	$105^{1}/_{2}$
» „ „ (5%)	$89^{1}/_{2}$	$90^{1}/_{4}$
» » urban (7%)	$103^{1}/_{4}$	$103^{3}/_{4}$
» » » (6%)	94—	95—
» » » (5%)	87—	$87^{1}/_{2}$
Banca naţională a Românieĭ 500 Lei	——	——
Ac. de asig. Dacia-Rom.	——	——
« » » Naţională	——	——
Aurŭ contra bilete de bancă	$14.^{1}/_{4}$	$15.^{3}/_{4}$
Bancnote austriace contra aurŭ.	2.01	2.02

Cursulu pieţeĭ Braşovŭ

din 25 Augustŭ st. n. 1887

Bancnote românescĭ	Cump.	8.62	Vênd.	8.65
Argint românesc	»	8.55	»	8.60
Napoleon-d'orĭ	»	9.94	»	10 00
Lire turcescĭ	»	11.22	»	11.28
Imperialĭ	»	10.20	»	10.26
Galbenĭ	»	5.90	»	5.95
Scrisurile fonc. »Albina» 6%	»	101.—	»	102.--
„ » „ 5%	„	98.—	-	99.—
Ruble Rusescĭ	»	108.—	»	$109^{1}/_{2}$
Discontulŭ	»	7—10% pe anŭ.		

Escriere de concursŭ.

Postulŭ de învĕţătorŭ, devenitŭ vacantŭ la scóla confesională gr. cat. din Telciu prin bolnăvirea, respective pensionarea actualului învĕţătorŭ, se va ocupa în anulŭ scolasticŭ 1887/8 prin unŭ învĕţătorŭ suplinitorŭ cu unŭ salarŭ anualŭ de 240 fl. v. a. de percipiatŭ în rate lunarĭ anticipative şi 20 fl. v. a. relutŭ de cortelŭ.

Cei ce dorescŭ a dobêndi acestŭ postŭ vorŭ înainta suplicele lorŭ subscrisului senatŭ scolasticŭ până la 15 Septemvre 1887. documentândŭ cualificaţiunea de învĕţătorŭ recerută prin lege.

Presidiulŭ senatului scolasticŭ confesionalŭ gr. cat.

Telciu, la 12 Augustŭ 1887.

Gregoriu Popŭ,
preşedinte.

1—3

Avisŭ d-lorŭ abonaţĭ!

Rugămŭ pe d-nii abonaţĭ ca la reînoirea prenumeraţiunei sĕ binevoiască a scrie pe cuponulŭ mandatului postalŭ şi numerii de pe făşia sub care au primitŭ ḑiarulŭ nostru până acuma.

Domnii ce se aboneză din nou sĕ binevoiască a scrie adresa lămuritŭ şi sĕ arate şi posta ultimă.

Décă se ivescŭ iregularităţĭ la primirea ḑiarului onor. abonaţĭ suntŭ rugaţĭ a ne încunosciinţa imediatŭ prin carte postale, ca în câtŭ depinde dela noi, sĕ se delăturéze. *ADMINISTR. „GAZ. TRANS“*

ABONAMENTE

la

„Gazeta Transilvaniei“

se potŭ face cu începerea dale 1 şi 15 ale fiecărei lunĭ, mai uşorŭ prin mandate postale.

Adresele ne rugămŭ a ni se trimite esactŭ arătându-se şi posta ultimă.

Preţulŭ abonamentului este:

Pentru Austro-Ungaria:

pe trei luni . . . . 3 fl. —
„ şése lunĭ . . . . 6 fl. —
„ unŭ anŭ . . . . 12 fl. —

Pentru România şi străinătate:

„ pe trei lunĭ . . . . 10 francĭ
„ şése lunĭ . . . . 20 „
„ unŭ anŭ . . . . 40 „

Administraţiunea „Gazetei Transilvaniei.“

Tipografia ALEXI, Braşovŭ.